

CZECH CASE REVIEW BOOKLET

SL217/451, Fall 2004, Prof. David Danaher

1. Czech Case Questions and Sample Contexts

= Test Phrases for Cases

2. Sample Nouns for Case Review Charts: M, F, N

3. Quick Case Review Charts

**[Do more detailed review by going through old units in
the textbook!]**

4. Case Review Exercises: Aphorisms

Czech Case Questions and Sample Contexts

1. pád (nominativ) KDO? CO?

- To je X.
- To jsou X.

2. pád (genitiv) KOHO? ČEHO?

- Bez X nemůžeme žít. [žít: to live]
- Blízko X stojí Havel. [stojí < stát: to stand]

3. pád (dativ) KOMU? ČEMU?

- Pan David sedí naproti X. [sedí < sedět: to sit]
- Díky X, všechno bylo v pořádku. [díky: thanks to...; v pořádku: in order, OK]
- Píšu dopis X.

4. pád (akuzativ) KOHO? CO?

- Vidíme X.
- Známe X.

5. pád (vokativ) --

- Ahoj, X!
- Ó, X!

6. pád (lokál) O KOM? O ČEM?

- Píšu disertaci o X.
- Na X sedí Havel.
- Na hodině češtiny často mluvíme o X.

A ještě jeden pád, který jsme minulý rok nedělali formálně!

7. pád (instrumentál) S KÝM? ČÍM?

- Před X stojí Havel. [před: in front of]
- S X je definitivní konec! [s: with; definitivní konec: it's all over!]

Sample Nouns (Substantiva!) for Quick Case Review Charts

MASKULINUM — ending in hard or soft consonant!

Tvrdé [Hard]: *park, koncert, plán, obor, dárek, foťák, číšník*

Měkké [Soft]: *sportovec, míč, měsíc, pomeranč, koláč, počítač*

*-l is usually Hard (*Havel, Pavel, hotel*) but can be Soft (*učitel, podnikatel*)!

FEMININUM — ending in -a (hard), -e (soft), or sometime consonant (2 types)!

Tvrdé [Hard]: *banka, škola, hospoda, hodina, povídka, zkouška*

Měkké [Soft]: *restaurace, ulice, sportovkyně, medaile, košile, čepice*

Konsonant: (1) *píseň (písně, o písních): kancelář, kolej, laboratoř, láhev*
(2) *věc (věci, o věcech), -ost: věc, radost, povinnost*

NEUTRUM — ending in -o (hard), -e (soft), or -í!

Tvrdé [Hard]: *divadlo, cédéčko, tričko, okno, slovo*

Měkké [Soft]: *parkoviště, hřiště, ovoce*

Koncovka -í: *nádraží, náměstí, papírnictví, příjmení*

Cvičení I.

- 1) Using the test phrases for cases, put some of the words in the sample nouns into fun contexts in the singular and plural!
- 2) For more advanced fun, add a typical adjective to the noun and decline both!

QUICK CHARTS FOR NOUN DECLENSIONS

Nominativ plurálu

M	F	N
animate = -i* (-é, -ové)	-y (hard)	-a (hard)
inanimate =	-e (soft)	-e (soft)
-y (hard)		
-e (soft)	konsonant = -e/-i	-í > -í

*with alternations:

t > t', d > d', n > ň, r > ř, h > z, k > c, ch > š

Vokativ

	M	F	N
hard:	-e (-u)	-o	= nominativ
soft:	-i	= nominativ	= nominativ

Vokativ plurálu neexistuje! Vokativ plurálu = nominativ plurálu

Akuzativ singuláru

M	F	N
inanimate = nominativ	-u (hard)	= nominativ
animate = genitiv	-i (soft)	
	konsonant = nominativ	

Akuzativ plurálu

M	F	N
= inanimate nom pl -y (hard) -e (soft) (even for animate nouns)	= nom pl	= nom pl

Genitiv singuláru

	M	F	N
hard:	-u/-a (animate!)	-y	-a
soft:	-e	-e	-e
other:	--	konsonant > -e/-i	-í > -í

Genitiv plurálu

	M	F	N
hard:	-ů	zero ending*	zero ending*
soft:	-ů	-í**	-í -í > -í

*(1) In difficult consonant clusters we insert a movable -e-:
vinárna > vináren, divadlo > divadel, dívka > dívek

** (2) Soft feminine nouns in -ice take a zero ending in this case:
ulice > ulic, stanice > stanic, učebnice > učebnic

Lokál singuláru

	M	F	N
hard:	-e/-u* (inanim) -ovi (anim)	-e**	-e/-u*
soft:	-i	-i konsonant: -i	-i -í > -í

*(1) For masculine and neuters, this ending is generally taken with names of countries and some cities, with foreign borrowings, and with stems in -k, -h, -ch, and -r.

** (2) This ending causes the following stem-final consonant changes:
k > c, g/h > z, ch > š, r > ř.

Instrumentál singuláru

	M	F	N
hard:	-em	-ou	-em
soft:	-em	-í -em	-em
		konsonant: -í	-í > -ím

Dativ singuláru

	M	F	N
hard:	-u (inanimate) -u/-ovi (animate)	-e*	-u
soft:	-i (inanimate) -i/-ovi (animate)	-i	-i
		konsonant: -i	-í > -í

*This ending causes the same consonant changes observed in the locative case.

Dativ plurálu

	M	F	N
hard:	-ům	-ám	-ům
soft:	-ům	-ím	-ím
		konsonant: -ím/-em	-í > -ím

Instrumentál plurálu

	M	F	N
hard:	-y (HC: -ama)	-ami (HC: -ama)	-y (HC: -ama)
soft:	-i (HC: -ema)	-emi (HC: -ema)	-i (HC: -ema)
		konsonant: -emi/-mi	-í > -ími (HC: - íma)
		(HC: -ema/-ma)	

Lokál plurálu

	M	F	N
hard:	-ech*	-ách	-ech**
soft:	-ích	-ích	-ích
		konsonant: -ích/-ech	-í > -ích

*(1)If the M word ends in -k, -g, -h, or -ch, then the locative plural in literary Czech is -ích with appropriate consonant changes. The spoken Czech ending is -ách without changes. *park: v parcích/v parkách*

** (2) If the N word ends in -ko, -go, -ho, or
-cho, then the locative plural ending is -ách.
jablko: na jablkách

Cvičení na opakování českých pádů!

Read the sentences and make sure you understand the meaning (I've helped with glosses!). (1) What case is the underlined phrase and why? (2) What's the nominative singular and what gender is it (sometimes I give you this info in the gloss)? (3) Use the underlined nouns (or noun phrases) in TWO other contexts — one in the singular and one in the plural (use the test phrases for cases!).

These contexts were taken from *Velká encyklopedie citátů* [*citát* = citation], so they all represent some sort of pithy aphorism (*to jsou aforismy!*). It should help you to know that they are meant to be pithy sayings when you are searching for the right way of translating them.

1. Dobře vychovaný gentleman žije u své milenky a umírá u své manželky.

vychovaný = raised, brought up
žije < žít = to live
milenka = lover
umírá ≠ žít

2. Génus je jen jedno procento inspirace a 99 procent potu.

pot = sweat

3. Hlučnost o ničem nesvědčí: slepice, která snese pouhé vejce, obvykle kokodáká tak, jako by porodila asteroid.

hlučnost = loudness
svědčit = to testify, witness, guarantee
slepice = hen
snést pouhé vejce = to lay merely eggs
kokodákat = screech, cackle
jako by = as if
porodit = to give birth to

4. Smysl hry není ve vítězství, ale ve hře samé.

smysl = meaning
vítězství = victory, winning
samé = itself

5. Člověk by chtěl být gigantem — a je hovno, kamaráde!

by chtěl = would want, would like
gigantem < gigant = giant
hovno = crap, sh*t

6. Kde začnou pálit knihy, tam nakonec budou lidi upalovat.

začnou < začít (perf) = to begin
pálit = to burn
upalovat = to burn at the stake

7. Peníze jsou produktivní silou korupce.
sila = force
korupce (f) = corruption!
8. Krása, která nemá svědka není k užitku.
svědek = witness
k užitku = useful, of use
9. Láska je touha po kráse.
láska = love
touha po = longing for something
krása = beauty
10. Kritici jsou vši, které lezou po literatuře.
kritik = (literary) critic
vši < veš (f) = lice < louse
lezou po < lézt po = to crawl over
11. Koupit si psa je jediný způsob, jak za peníze získat lásku.
jediný způsob = the one and only way
za peníze = for money
získat = to get, acquire
12. Lež má krásné nohy.
lež = nepravda
noha = leg
13. Z malé jiskřičky nejednou vnikl velký požár.
jiskřička = spark
nejednou = často
vnikl < vniknout = to arise
požár = fire
14. Pozdní hosti jedí kosti.
pozdní = late
host = guest
jedí < jíst (jím, jíš, jí, jíme, jíte, jedí)
kost = bone
15. Milenec je nesprávný muž na správném místě.
milenec = lover (male)
místo = place
16. Žena čeká na muže jako pavouk na mouchu.
čekat na = to wait for
pavouk = spider
moucha = fly

17. Nepotřebuji přítele, který přikyvuje na všechno, co řeknu. Můj stín kývá přesněji.

přikyvovat = to nod in agreement
stín = shadow
kývat = to nod
přesněji = more precisely

18. Humor je nejdemokratičtější z lidských citů.

nej- + -ější = the most...
demokratičtější < demokratický!
lidský = human
cit = emotion, feeling

19. Humor je boj s lidskou hloupostí. V tomto boji nemůžeme nikdy vyhrát.

boj s = battle with
lidský = human
hloupost (f!) = stupidity

20. Bohatství a chudobu nemají lidé v domě, ale v duši.

bohatství = wealth
chudoba = poverty
duše (f) = soul

21. Člověk opravdu chytrý dokáže svou chytrost skrývat.

chytrý = smart, bright, quick-witted
dokáže < dokázat = to amange to
chytrost (f!) = smartness, quick-wittedness
skrývat = to hide, cover up

22. Intelektuálové mají mnohem větší schopnost říkat nesmysly než lidé bez vzdělání.

mnohem větší = much greater
schopnost (f!) = ability
nesmysly = ne-smysly = meaningless things
vzdělání = education

23. Kapitalismus má jednu vadu: nerovnoměrné rozdělení bohatství.
Socialismus naproti tomu má jednu ctnost: rovnoměrné rozdělení bídy.

vada = fault, disadvantage, minus
neroznoměrný = unequal
rozdělení = distribution
bohatství = wealth
naproti tomu = on the other hand
ctnost = virtue
bída = misery, poverty

24. Tragédie pokročilého věku není v tom, že stárneme, ale v tom, že zůstáváme mladými.

pokročilý věk = advanced age
není v tom... = does not consist in the fact that...
stárnout (< starý!) = to get old
zůstávat = to remain, stay

25. Žádná moc bez armády, žádná armáda bez peněz, žádné peníze bez daní, žádné daně bez prosperity a žádná prosperita bez spravedlnosti.

moc = authority, power
armáda = army
daně = taxes
spravedlnost = justice

26. Velikou říši musíš vést docela jemně, jako když pečeš malou rybičku.

říše (f) = empire
vést = to lead
docela = totally
jemně = gently
rybička = malá ryba!

27. Mějte v úctu trávu! Ona jediná si bude o vás šeptat na vašem hrobě.

mějte v úctu = have respect for
tráva = grass
ona jediná = it alone
šeptat si o něčem nebo někom = to whisper about something or someone
hrob = grave

28. Pamatujte si, že dokud budeme generálům platit víc než učitelům, nebude na světě mír.

pamatujte si = remember
dokud = as long as...
platit = to pay (give a salary to)
svět = world
mír = peace

29. Je více filozofie v láhvi vína než ve všech knihách.

víc/více = more

30. Začátek je půl celku.

začátek = beginning
celek = the whole

31. Začátky všech věcí jsou malé.

32. Člověk je omyl přírody.

omyl = mistake
příroda = nature

33. Člověk je zvíře s rozumem.

zvíře = animal

rozum = reason

34. Děti strašíme čertem, dospělé — lidmi.

strašit = to frighten or scare someone with something
dospělý (člověk) = adult
lidmi (instrumentál plurálu) < lidé

35. Člověk musí hodně cestovat, aby poznal vsechnu tu krásu, kterou může mít doma.

aby poznal... = so that he can come to know...
krása = beauty

36. Ve svobodném státě si smí každý myslet, co chce, a vyjadřovat, co si myslí.

svobodný = free
vyjadřovat = to express

37. Kočka jí ryby ráda, ale do vody nechce.

38. Kdo je moudrý? Ten, kdo se dovede od každého člověka něčemu přiučit.

moudrý = wise
ten, kdo... = he who...
přiučit se něčemu od někoho = to learn a little something from someone

39. Architektura je zkamenělá hudba.

zkamenělý = (something which has) turned to stone (kamen = stone!)

40. Mladí lidé neznají cenu času.

cena = value
čas = time

41. Volný čas tvoří nejdůležitější část našeho života.

tvořit = to make up
nejdůležitější = the most important
část (f) = part
život = life

42. Slušný ďábel je nejďábelštější.

slušný = decent, nice
ďábel (the -e- is fleeting!) = devil
nejďábelštější = the most devilish

43. Ďáblové se dělí na padlé anděly a na lidi, kteří udělali kariéru.

dělit se na = to be divided up into
padlý anděl = fallen angel
udělat kariéru = to be a successful careerist

44. Dluh dělá z člověka otroka.

dluh = debt
otrok = slave

45. Nikdo nejsme bez chyby.

chyba = fault

46. Fantazie je nevyčerpatelný stvořitel nových světů.

nevyčerpatelný stvořitel = inexhaustible creator
svět = world

47. Fantazie je nejkrásnější dcera pravdy.

48. Žena mužovi je úplně rovná.

úplně = completely
rovný někomu = equal to someone

49. Demokratická politika je pokusem o řešení neřešitelných problémů.

pokus o = attempt to
řešení = solving
neřešitelný = not-solvable

50. Proti blbosti i bohové bojují marně.

blbost (f!) = ignorance, stupidity
i bohové (< bůh) = even the gods
bojovat = to fight
marně = in vain